

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 2 § familjevårdarlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att vårdarvodet till familjevårdare 2005 justeras så, att det höjs med det index som avses i 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

Dessutom överförs även övriga bestämmelser om grunderna för vårdarvodet och vårdarvodets belopp från förordning till lag.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2005 och gälla till utgången av samma år.

MOTIVERING

1. Nuläge

Med familjevård avses enligt 25 § socialvårdslagen (710/1982) ordnande av vård, fostran eller annan omvårdnad av en person dygnet runt utanför hans eget hem i ett privathem. Bestämmelser om familjevårdare ingår i familjevårdarlagen (312/1992). Med familjevårdare avses den som enligt ett uppdragsavtal med den kommun eller det kommunalförbund som svarar för ordnandet av vården ger i 25 § socialvårdslagen nämnd familjevård i sitt hem. Familjevårdaren står inte i sådant anställningsförhållande som avses i 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001) till den kommun eller det kommunalförbund som har ingått avtalet.

Har inte något annat överenskommit i uppdragsavtalet, har en familjevårdare rätt till arvode för vården. Arvodets belopp bestäms enligt den tid som används för vården och hur krävande vården är. Om storleken och utbetalningen av arvodet till familjevårdaren skall överenskommas i det uppdragsavtal som avses i 4 § familjevårdarlagen. Bestämmelser om arvodets storlek och om de närmare grunderna för dess fastställande ingår i 1 § i förordningen om arvoden och er-

sättningar till familjevårdare (420/1992). Vårdarvodet är enligt 2004 års nivå minst 230 euro för en person i familjevård. Vårdarvodets belopp är högst 689 euro om familjevårdaren sköter personen i familjevård på heltid och högst 345 euro om familjevårdaren inte sköter personen i familjevård på heltid. Om en person i familjevård kräver rikligt med vård eller särskild uppmärksamhet eller omsorg, kan vårdarvodets maximibelopp höjas till högst det dubbla per person i familjevård per kalendermånad.

Vårdarvode betalas inte till den som sköter sitt eget barn under 18 år som placerats i familjevård eller till den som har vägrat ta emot arvodet. Vårdarvodet kan av särskilda skäl enligt överenskommelse även betalas till ett belopp som understiger minimibeloppet.

Beloppet av det vårdarvode som betalas till familjevårdaren samt vårdarvodena enligt det uppdragsavtal som avses i 1 § 1 mom. i familjevårdarlagen justeras kalenderårsvis i enlighet med det löneindex som årligen fastställs för tillämpningen av 9 § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961) (1 § 4 mom. i förordningen om arvoden och ersättningar till familjevårdare). I detta löneindex för personer i arbetsför ålder är vägningsko-

efficiënten för förändringen i lönenivån 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5.

2. Propositionens mål och de föreslagna ändringarna

Indexsystemet för arbetspensioner har i enlighet med en lagändring (634/2003) som träder i kraft vid ingången av 2005 reviderats så, att enligt den ändrade 9 § i lagen om pension för arbetstagare justeras också pensioner som betalas ut till personer i arbetsför ålder med det pensionsindex som avses i 9 § 2 mom. i gällande lag, varvid vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån (inkomstnivåindex) är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån (konsumentprisindex) är 0,8 (*arbetspensionsindex*).

Det nuvarande pensionsindexet för personer i arbetsför ålder där vägningskoefficienten för inkomstnivåindex är 0,5 och vägningskoefficienten för konsumentprisindex 0,5 slopas i arbetspensionssystemet efter en övergångsperiod. Familjevårdarnas arvode är bundet till det nämnda indexet enligt 9 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare och därför måste bestämmelsen om indexjustering av det arvode som betalas till familjevårdare ändras. Arvodet till familjevårdare är en med lön jämförbar prestation. Genom propositionen vill man säkerställa att det reella värdet på vårdarvodena bibehålls och förhindra att indexskyddet för dem försvagas.

Även om det nuvarande pensionsindexet för personer i arbetsför ålder slopas kommer ett motsvarande indextal att fastställas ännu under en övergångsperiod fram till 2011. Bestämmelser om detta ingår i 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare. Det föreslås att ovan nämnda index skall användas i de indexjusteringar som görs i familjevårdarnas arvoden 2005. Eurobeloppen av de vårdarvoden som justerats enligt indexet skrivs in i 2 § 1 mom. familjevårdarlagen. Dessutom förslås att paragrafen skall innehålla de bestämmelser om grunderna för vårdarvodet och om arvodets storlek som för närvarande ingår i den gällande 1 § i förordningen om arvoden och ersättningar till familjevårdare. Förslagets 2 § 2 och 3 mom. skall ha samma

innehåll som 1 § 2 och 3 mom. i den nämnda förordningen. Förordningens 1 § tillämpas inte under den föreslagna lagens giltighetstid. Avsikten är att samma indexskydd också gäller andra belopp än de minimi- och maximibelopp av arvoden som anges i det föreslagna 2 § 1 mom. En bestämmelse om detta föreslås bli intagen i paragrafens 4 mom. Vårdarvodenas belopp skall avrundas uppåt till närmast följande euro.

3. Propositionens konsekvenser

I propositionen föreslås att indexskyddet för familjevårdarnas arvoden bibehålls oförändrat. Om den föreslagna ändringen inte görs skulle kommunerna utan grund gagnas av att indexet sjunker och familjevårdarnas arvoden skulle på motsvarande sätt bli lägre än det nuvarande indexskyddet förutsätter. Detta var inte avsikten med ändringen av indexsystemet för arbetspensioner.

Det föreslagna indexet är 0,9 procentenheter högre än det nya arbetspensionsindex som skulle tillämpas om ändringen inte görs. Kommunerna beräknas betala sammanlagt 25 500 000 euro i arvoden till familjevårdarna 2004. Om ändringen inte görs skulle summan stiga till högst 25 792 500 euro 2005. Den föreslagna ändringen innebär att det belopp som betalas är högst 25 959 000 euro. Kommunerna skulle således gå miste om högst ca 229 500 euro.

Eftersom det i propositionen inte föreslås att de nuvarande beräkningsgrunderna för indexförhöjningarna ändras, har propositionen inte några statsekonomiska konsekvenser.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen har förhandlingar i enlighet med kommunallagen ägt rum.

5. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005 och gälla till och med den 31 december 2005. Vid social- och hälsovårdsministeriet har en utredning av familjevården inletts i november 2004. Den syftar bl.a. till att utreda

behoven av att ändra familjevårdarlagen. I flera olika sammanhang har det framförts att nivån på familjevårdarnas vårdarvoden bör justeras. Regeringen har dessutom som mål att förbättra indexskyddet för vårdarvodena vid ingången av 2006. Detta sker genom en ändring av familjevårdarlagen som bereds 2005. Tills vidare bör man bibehålla den nuvarande nivån i fråga om indexförhöjningarna av vårdarvodena, och därför föreslås att lagändringen skall vara i kraft temporärt under 2005.

I den föreslagna lagen motsvarar beloppen av vårdarvodena det indextal som avses i 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare. Detta indextal är 2 191 år 2005. Indextalet har fastställts genom en förordning som social- och hälsovårdsministeriet utfärdat den 27 oktober 2004 (924/2004).

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporär ändring av familjevårdarlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt 2 § i familjevårdarlagen av den 3 april 1992 (312/1992) som följer:

2 §

Vårdarvode

Har inte något annat överenskommit i uppdragsavtalet, har en familjevårdare rätt till arvode för vården (*vårdarvode*). Vårdarvodets belopp bestäms enligt den tid som används för vården och hur krävande vården är. I vårdarvode betalas för en person i familjevård per kalendermånad minst 234 euro och högst

1) 701 euro, om familjevårdaren sköter personen i familjevård på heltid, eller

2) 351 euro, om familjevårdaren inte sköter personen i familjevård på heltid.

Om en person i familjevård kräver rikligt med vård eller särskild uppmärksamhet eller omsorg, kan vårdarvodets maximibelopp enligt 1 mom. höjas till högst det dubbla per person i familjevård per kalendermånad.

Vårdarvode betalas inte till den som skö-

ter sitt eget barn under 18 år som placerats i familjevård eller till den som har vägrat ta emot arvodet. Vårdarvodet kan av särskilda skäl enligt överenskommelse även betalas till ett belopp som understiger minimibeloppet enligt 1 mom.

Vårdarvodena i uppdragsavtalet justeras enligt det indextal som fastställts för 2005 för tillämpningen av 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Beloppen av vårdarvodena avrundas uppåt till närmast följande euro.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och gäller till och med den 31 december 2005.

Beloppen av de vårdarvoden som avses i denna lag motsvarar det indextal som enligt 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare fastställts för 2005.

Helsingfors den 26 november 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

Bilaga
Parallelltext

Lag

om temporär ändring av familjevårdarlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt 2 § i familjevårdarlagen av den 3 april 1992 (312/1992) som följer:

Gällande lydelse

2 §

Arvode

Har inte något annat överenskommit i uppdragsavtalet, har en familjevårdare rätt till arvode för vården *så som närmare stadgas genom förordning*. Arvodets belopp bestäms enligt den tid som används för vården och hur krävande vården är.

Om arvodets storlek och om de närmare grunderna för dess fastställande stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

2 §

Vårdarvode

Har inte något annat överenskommit i uppdragsavtalet, har en familjevårdare rätt till arvode för vården (**vårdarvode**). Vårdarvodets belopp bestäms enligt den tid som används för vården och hur krävande vården är. *I vårdarvode betalas för en person i familjevård per kalendermånad minst 234 euro och högst*

1) 701 euro, om familjevårdaren sköter personen i familjevård på heltid, eller

2) 351 euro, om familjevårdaren inte sköter personen i familjevård på heltid.

Om en person i familjevård kräver rikligt med vård eller särskild uppmärksamhet eller omsorg, kan vårdarvodets maximibelopp enligt 1 mom. höjas till högst det dubbla per person i familjevård per kalendermånad.

Vårdarvode betalas inte till den som sköter sitt eget barn under 18 år som placerats i familjevård eller till den som har vägrat ta emot arvodet. Vårdarvodet kan av särskilda skäl enligt överenskommelse även betalas till ett belopp som understiger minimibeloppet enligt 1 mom.

Vårdarvodena i uppdragsavtalet justeras enligt det indextal som fastställts för 2005 för tillämpningen av 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Beloppen av vårdarvodena av-

RP 252/2004 rd*Föreslagen lydelse*

rundas uppåt till närmast följande euro.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och gäller till och med den 31 december 2005.

Beloppen av de vårdarvoden som avses i denna lag motsvarar det indextal som enligt 17 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare fastställts för 2005.